

הא' שלי: הבעיה השלישית — שלא הוכרעה בוועדה ובוועד המינוח הוא: כיצד נתרגם allonge, והוא נייר שמדביקים בשטר כדי להגדילו לשם חתימות נוספות? לזה רצינו לקרוא "שובל".

הא' טורסיני: "שובל" זהו החלק התחתון של בגדי אולי אפשר לקרוא ל-allonge "מפל".

הא' אירמאי: במונחי המכניקה נקבע למלה allonge מאָרד.

הא' כהן: אני מציע "פפח"

חברים אחדים מסכימים להצעה זו.

ד. לפי הצעת הא' טורסיני נבחרה ועדה שתדון בהצעת מועמדים לבחירות של חברים וחברים-יועצים. חבריה: הא' בן-חיים, הזו, טורסיני, ייבין, כהן, ריבלין.

הישיבה השמונה-עשרה

ביום י' באדר ב' תשי"ז בשעה 10:00-12:15 בצהריים ובשעה 3:30-5:45 אחר הצהריים בבית החלוצות בירושלים

הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט, הזו, טורסיני (יו"ר), ייבין, כהן,

עגנון (רק בישיבת אחר הצהריים), ריבלין, שירמן.

החברים-היועצים האדונים אורבך (רק בישיבת הבוקר), אירמאי,

בורלא, בן-נון (רק בישיבת אחר הצהריים), לייבל (רק בישיבת אחר

הצהריים), מלמד (רק בישיבת אחר הצהריים), פריץ, שלי.

חברי המזכירות המדעית האדונים איתן, דותן, מדין.

האדונים ברגרין, וויסלכסקי, פולוצקי הצטרפו על היעדרם. החברים האדונים

גינזבורג, הלקין, ליברמן, קוטשר, שניאור והחבריה-יועץ הא' יגון נמצאים

בחוץ-לארץ.

סדר היום: א. דינים-זהשבונו של הוועדים

ב. דין-חשבון והצעות של הוועדה להכנת בחירות חברים

ג. אישור כולל של המונחים שבמילון למונחי המלפונאות

ד. סיום הדיון במונחים של דיני השטרות ואישור רשימת המונחים

ה. דיון במונחים של דיני מכס ובלו ואישור רשימת המונחים

ישיבת הבוקר

א. הא' ייבין מוסר דין-חשבון של הוועד האמרכ"י:

עבודת הבניין החלה: המגרש יושר, והשבוע צריכים לצקת את יסודות הבניין.

דירת הכניף בתל-אביב הייתה כמעט בלתי אפשרית לעבודה. הצלחנו לשכור

דירה נוחה ברחוב כרמיה 11.

אנחנו גומרים את השנה בגירעון של למעלה מ-12,000 ל"י. הממשלה הבטיחה

להגדיל במידת מה את הקצבתה, אך לא כפי שביקשנו. הקצבת הממשלה תהיה בסך 40,000

ל"י. מן הסוכנות קיבלנו השנה 12,000 ל"י בלבד. מעכשיו אנו קשורים בהנהלת

הסוכנות, ולא כמוסד ביאליקי. הקרן האמריקאית הבטיחה 5.000 ל"י. מזה קיבלנו 2.000 ל"י ואני מקווה שעד סוף השנה נקבל את כל המגיע לנו. ההקצבות של העיריות הן קטנות (1.000 ל"י מעיריית ירושלים, 1.500 ל"י מעיריית חיפה).

הא' טור"סיני: דין וחשבון של ועד המינוח נתון לפניכם בכתב:

דו"ח על העבודה במחצית הראשונה (תשרי-אדר א') של שנת תשי"ז (לפי הדו"ח, שנמסר ע"י המזכירים איתן, אסמרחן, דותן, מדן, פלם וספן בישיבת הוועד בכ"ז באדר א' תשי"ז)

א. ועד המינוח נתכנס ל-4 ישיבות. נסקרה פעולת הוועדות המקצועיות ופעולות המזכירות בשטח המינוח ונדונו שתי רשימות מונחים: מונחי מכס ובלו ומונחי אפיה. בישיבה הקרובה יידונו בין השאר הצעות להחשת ההחלטה על מונחים.

ב. הוועדות המקצועיות

א. ירושלים (היו ישיבות בחודשים שבט-אדר א'):

1. הוועדה למונחי הגיאוגרפיה (5 ישיבות) סיימה את קריאת הפרק השני של המילון – מונחי גיאומורפולוגיה אנדוגנית – ונשלח חוזר של פרק זה. החלה הקריאה הראשונה של מונחי הקרטוגרפיה. בפרק הראשון – גיאומורפולוגיה אקסוגנית – נסתיימו הביירוים עם נציגי ועדות אחרות (סכרים, תורת הקרקע, מטיאורולוגיה). ופרק זה הוגש לחברי ועד המינוח.
2. הוועדה למונחי הטכניקה (8 ישיבות) התחילה לדון בפרק השני של המילון – כלי מטבח. הפרק הראשון – פעולות הבישול ותופעותיו – נידון בשתי קריאות והוא עתיד לצאת בחוזר (למעלה מ-250 ערכים), לאחר שיוכנסו בו שינויים לרגל הדיון בפרק השני.
3. הוועדה למונחי הפסיכולוגיה (7 ישיבות) קרובה לסיום קריאה א' של הפרק "פסיכולוגיה סוציאלית".
4. הוועדה למונחי המנהל הציבורי (4 ישיבות) התחילה בקריאה א' של רשימת המונחים, שהוכנה בשבילה.
5. הוועדה למונחי החינוך גמרה בשנת תשט"ז קריאה ג' של מונחי תורת החינוך ושל מונחי תורת ההוראה. שתי הרשימות מעונות עוד תרגום צרפתי, ואח"כ תוגשנה לוועד המינוח. בשנה זו עדיין לא היו ישיבות של ועדה זו.

ב. תל-אביב:

6. הוועדה למונחי המשפט (ישיבה אחת) החלה בקריאה א' של רשימת מונחים בחוק החברות. רשימת מונחי המכס והבלו, שנגמר דיונה בוועדה זו, הוגשה לוועד המינוח ולמליאה לאישור.
7. בוועדה למונחי תורת הקרקע בתל-אביב (ישיבה אחת) נמשך הדיון בתרגום מילון מקצועי בין-לאומי, שהתחילה בו ועדה בחיפה.
8. הוועדה למונחי תרבות הגוף (10 ישיבות) סיימה קריאה א' של רשימת מונחי מנים ודגה ברשימת בעל-יתפקידים בתרבות הגוף.
9. הוועדה למונחי אפיה (9 ישיבות) גמרה את הקריאה האחרונה ברשימה א'

(אפיית לחם) והגישה אותה לוועד המינוח. כן נסתיימה בה קריאה ב' של מונחי קונדיטוריה, ובקרוב יישלח חוזר של רשימה זו.

10. הוועדה למונחי הביטוח (9 ישיבות) גמרה קריאה ב' של רשימת המונחים הראשונה ושלחה חוזר של רשימה זו. התחיל הדיון ברשימה שנייה.

ג. חיפה

11. הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (ישיבה אחת) דנה בדו"ח על עבודת ועדותיה המקצועיות (עי' להלן) ומזכירותה וערכה תכנית לעבודה בשנה זו.

12. הוועדה למונחי ימאות (5 ישיבות) המשיכה קריאה א' של מילונה.

13. הוועדה למונחי הידרולוגיה והנדסת נהרות (2 ישיבות) החלה בדיון ברשימת המונחים, שהוכנה בשבילה.

14. הוועדה למונחי תורת המדידה (3 ישיבות) גמרה את הדיון ברשימת המונחים הראשונה והחלה בקריאה א' של מילון מקיף.

15. הוועדה למונחי ביו ובתקנה תברואית (4 ישיבות) גמרה את הדיון ברשימת המונחים הראשונה (110 ערכים) והחלה ברשימה השנייה (224 ערכים).

ד. צה"ל

בשנת תשי"ז הופרעה העבודה בצה"ל ע"י המלחמה ותוצאותיה וע"י חילופי אנשים במדור המינוח במטה הכללי. בפגישה עם האחראים למינוח בצה"ל מוינו הליקויים הבאים בעבודה: חוסר עובדים ויועצים מאנשי הצבא וחוסר קביעות ושיטתיות בעבודה. יש לקוות, שיעשו מאמצים לתיקון המצב. עד כה פועלות בשנה זו (נעשות הכנות להפעלת ועדות נוספות):

16. ועדה למונחי הגנת סבילה (בחיל ההנדסה) — עוסקת במונחים של מכשירי כיבוי.

17. הוועדה הכללית ממשיכה בדיון במונחי הלחימה והקרב.

ה. ועדות מינוח מטעם מוסדות אחרים, שהאקדמיה משתתפת בהן:

18. הוועדה למונחי קשר ואלקטרוניקה, הפועלת מטעם משרד הדואר בהשתתפות נציגים של מוסדות אחרים, מתכנסת בקביעות פעם בשבועיים.

19. הוועדה למונחי פיריון העבודה מטעם המכון לפיריון העבודה והייצור גמרה הצעת תרגום של מילון מקצועי בינלאומי ושלחה אותה לעיון בעלי-המקצוע.

הא' איתן: ראוי לתשומת לב מיוחדת, כי ועדות רבות פועלות בלי השתתפות חברים מוסמכים. ועדות כאלה נמצאות בתל-אביב ובחיפה.

הא' בן-דחיים מוסר דין והשבון של ועד הדקדוק:

בשיבת המליאה האחרונה בשנת תשמ"ז נבחר ועד חדש לדקדוק ולמילון ההיסטורי. שחבריו הם האדונים בנעמי, ברגרין, קוטשר, שירמן ואני. סמוך לבחירתו נתכנס הוועד לישיבתו הראשונה כדי לסקור את תכנית פעולתה של האקדמיה בתחום זה ואת אופן ביצועה. עליי לציין, שהמילון ההיסטורי הוא אך להלכה ענף מפעולת הוועד הזה, אבל למעשה הריהו עניין בפני עצמו, שנבחרה לו מועצת מערכת, ונשיא האקדמיה הוא יור המועצה הזאת, ולפיכך לא אכלול את ענייני המילון בדיון-השבון שלי.

בוודאי זוכרים החברים, שהוועד הקודם לדקדוק ולמילון העמיד 3 ועדות: (1) ועדה לשאלות דקדוק שימושיות. (2) ועדה לתעתיק. (3) ועדה למפעלי מדע בדקדוק. בידי

הוועד הקודם עלה לפעול רק בשניים מתוך שלושת הענפים האמורים. הוא הביא את הצעת התעתיק לפני המליאה, הוא קידם בהרבה את ההכנה של אחד הפרקים הגדולים בדקדוק השימושי לשם דיון במליאה, אך לא הצליח לעבד את התכנית להקמת ארכיון תקליטים של מבטאי העדות. הוועד החדש רואה להמשיך בכל אותן הפעולות שהחל הוועד הקודם. השאלה הראשונה שנידונה בוועד זה הייתה: הצריך להכין גם הצעה לכללי תעתיק מכתב לועזי לעברית לשם דיון במליאה, או שמא מוטב לעבד הצעה – אם אפשר – של כתיב עברי מתוקן, שיבטל את הצורך בכללי תעתיק מכתב לועזי לעברי? הוועד הקדיש לכך שתי ישיבות – באחת מהן השתתף גם נשיא האקדמיה – ולבסוף החליט, שתחילה יש לעבד הצעה של תעתיק מכתב לועזי לעברי, אך הוועדה שיוטל עליה להכין הצעה זו, מן הראוי שלא תסיה את דעתה מן השאלה הכללית של תיקון הכתיב העברי. להכנת הצעת הכללים העמיד אפוא ועד הדקדוק ועדה, שחבריה הם: האדונים בךחיים, ברגרין, בנעט, טורסיני, ייבין, פולוצקי ושנהר; מזכירה – הא' מדין. אנו מקווים, שבזמן הקרוב ביותר תתכנס הוועדה כשלאפניה הצעת היסוד לדינייה.

הוועדה לשאלות הדקדוק השימושיות עובדת בשני פלגים: פלג אחד עוסק בבירור שאלות שימושיות בדרך של שיטה, ופלג אחד בכל שאלת לשון הבאה מן הציבור. הפלג הזה מורה הלכות לשון בדרך של הוראת שעה, שהרי אין הציבור יכול להכות עד שתספיק המליאה לעיין ולהכריע בכל השאלות. אחדות מן השאלות המסובכות יותר והחשובות יותר מובאות עתה לדיון במליאה ולהכרעה. חברי הפלג לעניינים שיטתיים הם ה"ה: בך חיים, בנעט, ברגרין, טורסיני, כהן, פולוצקי, פורת. חברי הפלג לעניינים שוטפים הם ה"ה: בךחיים, ברגרין, כהן, מירסקי, פרץ, שנהר. הפלג העוסק בשאלות הדקדוק השיטתיות סיים את דיונו הממושך בשאלת הקמץ הקיים, וכלל כמה כללים בעניין זה. ייתכן שהעניין יובא לדיון במליאה בישיבתה הבאה.

בישיבה האחרונה של ועד הדקדוק נדונה שוב ההצעה לכוון ארכיון תקליטים למבטאים. עניין זה יש לו עכשיו סיכויים טובים להגשמה, כיוון שהמכון למדעי היהדות באוניברסיטה סמך ידו על הרעיון ועומד להציע לאוניברסיטה, שתקציב סכום ניכר להקמת המפעל. בוועדה שהעמיד המכון למדעי היהדות לעניין זה, משתתפים שניים מחברי האקדמיה, ד"ר מלמד ואני. ועדה זו הכינה תכנית לביצוע הפעולה, הכוללת הצעה על אופן הביצוע מבחינה מדעית והערכה תקציבית. האקדמיה תתבקש באחד הימים להשתתף בפעולה זו הן בחומר והן בכוח. תכנית הפעולה תובא בקרוב לפני ועד הדקדוק לעיון ולחוות דעה.

הא' מדין מוסר דיווח שבין של ועד הפרסומים:

א. בשנת תשי"ז המשכנו את הוצאת כתבי-העת "לשוננו" ו"לשוננו לעם": מן "לשוננו" כרך כ"א יצאה חוברת א', חוברת ב' קרובה לגמר הדפסתה, וכבר נמסר רוב החומר לחוברת ג', המוקדשת לפרופ' טורסיני למלאות לו שבעים שנה. מן "לשוננו לעם" מחזור ה' יצאו עד היום המישה קונטרסים. קונטרס כפול רז יצא בשבוע זה.

ב. מילונים:

1. נדפס גוף המילון למונחי הטלפונאות, ומסתיימת הדפסת המפתחות והשערים.

2. במילון למונחי האנטומיה מסתיימת הדפסת גוף המילון, נערכים המפתחות, עברי ולאמיני.

ג. ספר "ויכרונות האקדמיה" תשמ"ד-תשי"ז – ייערך ויימסר לדפוס בהקדם.

הא' אורבך: מהי דרך ההפצה של "לשוננו לעם"? בתוכנו לא באה לידי ביטוי מגמה ברורה.

הא' טורסיני: אני מציע, שבמנהלה יהיה דיון על הפרסומים. ייתכן שהמצב הכספי יחייב קימוצים, וזה יפגע בחלק הפרסומים, ואני מעוניין לשמוע מפי החברים, מה צריך להיות כיווננו בזה. כדאי שוועד הפרסומים ידון בכך ויביא את הצעותיו.

אשר למילון ההיסטורי — השבנו, שהעבודה במילון זה תורחב בקרוב, אך עד כה לא הצלחנו בזה. החברים, שרצינו למסור להם עבודה נוספת, לא יכלו לפי שעה לקבלה על עצמם. הייתה גם שאלת הדריה, אמנם ייתכן להשתמש בדירה הקיימת, אך מוסד ביאליק לא סידר שם ריהוט מתאים. מר גורדון אומר, שכדאי לנו להכות, עד שיושלם בניין האקדמיה, ונקווה שישתתף מוסד ביאליק בהמצאת הריהוט לעבודה זו. העבודה מתקדמת, ואני משתדל להגביר את קצבה.

הא' שלי: מדוע אי אפשר להעמיד במליאה לברור את שאלת מגמותיהם של "לשוננו" ו"לשוננו לעם".

הא' טורסיני: אפשר הדבר, אלא שרצוי שידון בזה תחילה ועד הפרסומים. ושנית, יש לנו סדריום גדוש. אמנם מודים אנו, כי עם כל מרצו ורצונו הטוב של הא' בקהיים לא נתמלאו כל הדרישות שנדרשות מ"לשוננו".

ב. הא' טורסיני: הוועדה שנתמנתה להכנת הבחירות אושרה על ידכם בישיבת המליאה הקודמת. ועדה זו לא הייתה אלא ועדה מייעצת, ואנו מביאים לפניכם היום רשימת מועמדים לחברים ולחברייועצים, אבל ההצבעה תהיה בישיבת מחר.

הא' ברקוביץ ביקש ממני, שנסכים לפרישתו מחברות באקדמיה מהמת הולשת הגוף. כתבתי אליו, שקשה לנו לקבל את התפטרותו, אך הטעמים שהזכיר הם טעמים של אמת, ואני מציע שנקבל בצער את התפטרותו. עם זה החליטה המנהלה פה אחד להציע למליאה, שתבחר את הא' ברקוביץ לחבריכבוד. דבר זה יתן לו את הזכות לבוא לישיבות, בלי שהדבר יחייב אותו לעבודה פעילה.

המליאה קיבלה את התפטרותו של הא' ברקוביץ.

הא' טורסיני: אשר לבחירות חברים וחברייועצים נתחשב בעבודה, שבמקום הא' ברקוביץ נוכל לבחור חבר נוסף. שני חברים נוספים ניתן לנו לבחור, כבכל שנה, עד שיימלא מניין כ"ג, וחבר נוסף ניתן לנו לבחור במקום הא' שמעונייני. כס"ה מותר לנו לבחור 4 חברים. הוועדה ראתה, שהצורך הראשון בבחירת חברים הוא לבחור באחדים מן החברייועצים לחברים, חברייועצים אלה — חשוב לנו, שקולם יישב במניין, ולכן אין לנו אפשרות לפי שעה לבחור מישהו מבחוץ. אם יש הצעות אחרות, יש למסרן, בכתב, כשהן חתומות ע"י שלושה חברים. לפי זה ייתוספו עוד 4 חברים על 17 החברים הקיימים, ויהיו לנו ביחד 21.

הוועדה דנה בצורכי העבודה בירושלים, בתל-אביב ובחיפה. לכל מקום יש צרכים משלו, והיא מציעה שיובאו צרכים אלה בחשבון בבחירת חברייועצים.

ג. הא' טורסיני: רשימת מונחי הטלפונאות לא הובאה לאישור כולל בישיבת הקודמת, הואיל ונשארו כמה פרטים בספק. הוועדה דנה בהם, והואיל וסרו הספקות, מבקש אני שניתן אישור כולל לרשימת המונחים.

המונחים שבמילון למונחי הטלפונאות אושרו.

ישיבת אחר הצהריים

ד. הא' טורסיני: המונחים שעומדים לדיון הם משלושה סוגים: סוג א – אלה הן המלים האנגליות המסתיימות ב-ee. על סוג זה דיברנו, והחלט, שהאקדמיה מצדה איננה רואה אפשרות לקבוע, לפי שעה, מונח קצר. נוסף להשתמש במה שמקובל בלשון.

הא' מדן: מתוך הדיון בישיבה הקודמת של המליאה נתברר, שאין בידינו – או שאין ביד הלשון העברית – כרגע להציע מונחים, היינו ביטויים קצרים ראויים לשימוש, מקבילים לשורת המונחים הלועזיים האלה, המסתיימים ב-ee. כל ההצעות על דרך נפעל או במשקלים מיוחדים – מושכאי, ימשוך, מושכאי – כולן נדחו, ולא מצאנו דרך אלא בפאראפראזה, הבעת המושג ע"י משפט מבאר: שמושכים עליו, הנמשך עליו וכדו'. הואיל ואין בידינו הצעה של מונחים ממש – מוטב שלא נציע כלום. אני מציע שנמחק שורת מונחים אלה מתוך הרשימה. ואם תאמר, מה יעשה המחקר? – יעשה מה שעושה כל מי שכותב עברית: אם אין עדיין מונח מאושר ומוסמך, הריהו משתמש במלה הנראית לו, ואין אחריותנו עליו ועליה. ברשימת המונחים נפרסם רק מונחים ממש שהחלט עליהם. ואילו אלה – יוצאו מתוכה.

הא' שירמן: אלה הם מונחים חשובים השכיחים בעסקי בנק. מה עושים אנשי הבנק?

הא' טורסיני: יוסיפו להשתמש בהם כפי שהשתמשו עד עתה.
הא' פריץ מציע שלא למחוק את המונחים מן הרשימה, שכן הקהל רוצה לדעת, והאקדמיה חייבת לתת תשובה.

הא' טורסיני: אם ישאלו, נאמר שעדיין לא מצאנו צורה קצרה.
הא' איתן מבקש החלטה ברורה: לא נוכל לומר לאנשים שמותר להשתמש במקובל בלשון, שהרי לכך יש צורות רבות.
הא' טורסיני: נציין את אשר נוהג בלשון, ונוסיף שלא באנו לידי הסכם על מונח קצר יותר.

הא' שלי: מה יצוין ברשימה על יד המונח הלועזי?
הא' טורסיני: "לפי הנוהג בלשון אפשר לומר..."
הא' שלי: אם ייקבע כך, יש לכתוב את כל האפשרויות שנוהגות. אך מדוע לא יימחקו מונחים אלה, כהצעת הא' מדן?

הא' בן-חיים: בישיבה הקודמת הייתה החלטה, ואפשר לערער עליה. אפשר שלא להביא את המונח, מפני שעדיין לא גמרנו את הדיון בו, אבל אי אפשר להשתמש מתשובה. האקדמיה אינה יכולה לומר, שאין לה דעה. ברגע שרשימה עומדת לפנינו, אין אנו יכולים שלא להחליט. או שלא נכתוב את המונח, או שנכתוב אותו כשנגמור את הדיון, אבל אל נכתוב ברשימה, שלא מצאנו מונח.

הא' שירמן: אפשר לצרף רשימה של מונחים, "שעדיין לא דנו בהם".
הא' ייבין: לפי דעתי אסור לפרסם את הרשימה, הואיל ואינה מלאה, ואלה הם מונחים עיקריים ברשימה.

הא' טורסיני: נכתוב שזו רשימה חלקית, ויש עוד מונחים שעומדים לדיון.
הא' בן-חיים: מי בעד רבייה של ההחלטה שנתקבלה?

הא' שלי: הייתה החלטה פרינציפיונית, שלא לתת מונח, אלא לתת אפשרות להשתמש במה שמצוי במקורות.

האקדמיה ללשון העברית - מוגו בוכויח יוצרים

הא' טוֹרְסִינִי: דבר זה אינו עומד לדיון, ולכן מה שנפרסם נפרסם כרשימה חלקית. אני מסכים שנביא שנית את הדבר לדיון, לכשתהיינה הצעות חדשות.

אנו מגיעים למונח מסוג ב': allonge. הוגשה הצעה ע"י מר כהן, הצעה המתקבלת על הדעת: ספה. אני מבקש לאשר הצעה זו.
המונח קֶפּחָ - allonge או שר.

הא' טוֹרְסִינִי המונחים מסוג ג': הפעל to accept השונה מ־to recieve. הוצעו הצעות שונות, וכולן אינן נראות. "קיבל" גורם לערבוביה; תִּקְבַּל - יזכיר תמיד את התקבלות, ולא ירגישו, שזה עניין של קבלה, ולא עניין של תקבולת; אִקְבַּל אינו מסתבר, וכן שִׁקְבַּל - שפעל של "קבל" - זה יהיה לשון גרימה.

בין השאר הוצע הפועל "נמל", אבל הוזכר, שפועל זה תפוס, ומשתמשים בו למונח אחר. לפיכך קשה לקבלו. הוצע הפועל "הסכים ל", להסכים לבהירה, לקבלת דבר. צורה זו איננה קובעת, שהמסכים הוא המקבלי. לכן אם אומרים "הסכים", מבלי להוסיף שהסכים לקבל, לא יובן הדבר, והרי כל הכוונה היא לקיצור. אין לקבל את הצורה אִשָּׁר, מטעמים דומים, מלבד הקושי שיש בצורה על יד הצורה אִשָּׁר, קבע כשריר, שהתקבלה מפועל זה; וכן מן הפועל "סכם" קשה לבנות צורה - סָפָה, שכבר התקבלה לדבר אחר.
הא' בורלא: יש עוד פועל: נָאֵת.

הא' טוֹרְסִינִי: "ניאות" הוא לא עניין של קבלת דברים, אלא פירוש: אדם נשמע לשני ועושה את רצונו. אי אפשר לומר: "אני ניאות את הספר". דרוש פועל יוצא, ואין תועלת בפועל שאיננו יוצא. הפועל "מסכים" מכיל כבר מה שמכיל הפועל "ניאות". כנגד זה נאמר במקרא תכופות כי האלהים רצה את קרבן האדם - במשמעות זו: רצה וקיבל. ואילו דיברנו בלשון המקרא, היינו יכולים להשתמש בפועל "רצה" זה, אלא שהיום יוחד הפועל "רצה" למשמעות "הפין", והפין" נדחה מפניו. המושג שאנו מחפשים אותו צריך להיות מובע בפועל יוצא, באותה משמעות. וראוי לזכור את הניגוד - non-acceptance, שקבענו לו את התרגום מאן. מכאן שב־accept, יש עניין של רצון. "רצית תפלת עמך" - פירושו: קיבלת. במשמעות זו של רצון יש לנו פעלים אחרים. אמנם צריכים אנחנו לזהר את הפועל הזה, וברגע הראשון ייראה זה קצת יוצא דופן, אבל אני מזכיר לכם, כמה דברים חדשים הכניס ביהודה, גם דברים בלתי־מוצלחים בעיקרם, שחדרו ללשון. וכאן אנו באים להכניס פועל לשימוש המשפטי בלבד. מזכיר אני, שפועל זה - כניגוד ל"מיאן" - מביע יפה את המושג. "אביתי את הדבר הזה" - בלשון המשפט יהיה לזה מובן של "רציתי וקיבלתי". אני מציע את הפועל "אָקַח" לדיון.

הא' ריבלין: אני שומע שהקושי הגדול הוא, שאיננו יכולים למצוא מלה אחת. בעברית מצרפים לפועל עוד פועל להבעת מושג אחד, כגון נשאי־נותן. אבל גם הפועל "אבה" נראה לי.

הא' טוֹרְסִינִי: כאן דרוש לנו מונח אחד. השאיפה היא כאן לתת את המשמעות לפועל אחד דווקא. אין מקום כאן לצירוף של שני פעלים.

הא' מלמד: בספרות התלמודית מוצאים את הפועל "קיים", המשמש גם לאישור בית־דין. אני מציע את הפועל "קיים", אם עדיין לא השתמשו בו לדבר אחר.

הא' טוֹרְסִינִי: הפועל "קיים" משמש בהוראות אחרות וגם כלשון שבועה. הא' כהן: כל ההצעות האלה אינן מתאימות: "אביתי", "הפצתי" וגם "רציתי"

במובן "הפצתי" רחוקים הם מן המובן של accept. עד כה כתבנו "אני מאשר".

הא' טוֹרְסִינִי: "מאשר" בא בכוונה אחרת.

הא' כהן: אם אנשים הבינו זאת עד עתה, למה יש צורך לשנות?
הא' טוררסיני: הרע הוא, שלא הבינו.

הא' שלי: מה שמתבקש מן המונח accept הוא לא אישור פסי, אישור עובדה. אין כאן עניין של אישור, אלא עניין של רצון.

הא' בן-חיים: השאלה היא, אם יש בידינו למצוא מונח במלה אחת. ההצעה הקודמת של הא' טוררסיני הייתה "נמל" ובו חסר העניין של רצון. בפועל "אבה" חסר העניין של קבלה, ואם לא נמצא מלה אחת, מציע אני: קיבל והסכים.

הא' בן-נון: אני מתבסס על ההנחה, שהעיקר ב־accept הוא קבלה, וצריך למצוא מונח, שביע את הרצון שבקבלה. נגזור מן השורש "קבל" בבניין פועל - קיבל.

הא' טוררסיני: רק בבניין פיעל יש הוראה זו של קבלה. אם יוציאו את הרגש מן הבי"ת - יאבד תוכן זה.

הא' ייבין: הצעתו של הא' טוררסיני נראית לי. "אבה" הוא הפועל הקרוב ביותר לעניין, וגם אין הוא תפוס לעניין אחר.

הא' פריץ: "אבה" מקובל בימינו בהוראת "רצה". גם צירוף מלים אינו מתאים לשמש כמונח. חוזר אני להצעת תקבל, ואין לחשוש מפני הקשר עם "תקבלת".

הא' לייבל: שמח אני, שיש אפשרות להעלות הצעות חדשות במליאה, בניגוד למה שנאמר בישיבה הקודמת. מסכים אני להצעת הא' טוררסיני "אבה". אבל אפשר גם "ענה": "השטר נענה", "היענות".

הא' טוררסיני: בסגנון המשפט והכלכלה אי אפשר להביע מושג ע"י צירוף מלים. ואין הלקיחה עיקר הכוונה, אלא הרצון וההסכמה. יש במובן קרוב לזה גם "ראה" בדברי חז"ל. "רואה אני את דברי פלוני". אולם זאת לא נובל לקבל לגבי קבלת דברים מוחשיים, למשל, ולא נובל ללכת בדרך הלשונות הלועזיות ולהשתמש בתחליות המצורפות לפועל. אין זו דרך הלשון העברית. בלשון המקרא היו אומרים בלי ספק "רצה".

אילו היה בן-יהודה חי, אולי היה מציע, מן "נמל לידיו את השטר" - "ליד את השטר". גם "הסכים" אינו מתאים, כי אין בו הפעולה הסובייקטיבית של accept. הטוב ביותר הוא "אבה". במשך הזמן יקבל פועל זה את מלוא המשמעויות של accept. חשבו נא על ההצעה, למחר אביא אותה להצבעה.

הא' כהן: לא יצליחו להוציא את "אבה" ממשומו, "רצה". ואם בלשון הדיבור אין "אבה" משמשת בהוראת "רצה", הרי בספרות היא מצויה מאוד. שקבל הוא טוב, כי יש לשמור כאן על הפועל "קיבל".

הא' טוררסיני: מי בעד החיית ההצבעה למחר?
הוחלט לדחות את ההצבעה.

ה. הא' טוררסיני: הובאה לפניכם רשימה של מונחים בדיני מכס ובלו.
הא' איתן: רשימה זו באה בשני חלקים. בחלק א' לא בא ועד המינוח לירי הכרעה. יש כאן שאלות אחדות, והן מובאות כאן לדיון:

- א. goods
 - marchandises
 - Guter
- "טיבין" או "טיבים" - אינו צורה רצויה יותר?

(העברת מטען מאנייה לאנייה, או מאנייה לרכבת וכד', בדרך למקום הייעוד)
 הצעות: סָטְעוֹן, שְׁטְעוֹן, פּרִיקָה־זוּטְעִינָה,
 מְעִינַת־כִּינִיִּים

1 ב. tran(s)shipment
 transbordement
 Umladung

2 to transship
 transborder
 umladen

הא' בן־חיים: תוספת ה"ן בימינו מיוחדת היא לשמות, שהם באים רק בלשון ריבוי, כגון "למישרין", שם שיש לו צורת יחיד, אין בו ריבוי ב־ה"ן. אין כל ספק, שלפי הנוהג הרגיל הריבוי מן טיב הוא סיגים, ואם למלה אין יחיד, אפשר לשים בסופה גם ה"ן. הא' ייבין: השאלה היא עקרונית: האם נדבר עברית אם לאו? לו היינו מקבלים כלל של "תפוס לשון אחרון", היינו מקבלים ה"ן מלשון המשנה. אך כל זמן שלא קיבלנו כלל זה, הריבוי העברי הוא ה"ם, הו"ן מצורות נהוגות: חליפין, סירוגין וכו', אך כאן מדובר על דבר חדש לגמרי, לפיכך אינני מבין, מדוע זה צריך להיות ה"ן. לו היה זה מטבע לשון שקיבלנו במסורת, היינו משתמשים ב"טובין", אך לא כן בדבר שאנו מחדשים.

הא' שלי: אין כאן כל רצון של הכרעה בין סגנונות. השימוש בצורות "מישרין, סירוגין" עדיין אין פירושו, שיש לוטר "תלמידין" וכו'. השאלה היא במלים מיוחדות. אם משתמשים במלה "לחלוטין", אין הכוונה לרבו של "חלוט", בחוק משתמשים ב"מיטלטלין", והכוונה היא לרכוש נע, ואילו "מיטלטלים" הוא ריבוי של "מיטלטל" (portable). כך גם לענין "טיובים", אין אנו רוצים, שיאמרו ביחיד "טיוב", ובמקום שמשתמשים ב"טוב", יהיה הרבים "טיובים", וע"י השימוש בצורת סיגין מרחיקים את זה מן "טיוב".

הא' כהן מסכים לדעתם של האדונים בן־חיים ושלי.
 הא' טור־סיני: כוונתו של בן־יהודה הייתה להוציא את הצורה ה"ן ולהשתמש בריבוי ה"ים. מי שיכתוב "טובין", יכול לעשות זאת, אבל אני מעדיף את הצורה העברית הרגילה מכל מקום.

הוחלט ששתי הצורות כשרות.

הא' טור־סיני: למלה transshipment הוצעו הצעות שונות: "מעינת־כיניי" — זה אינו מביע את העניין. "פריקה־זוטעינה" — זה צירוף, אך אם יש צורך במונח, יש ליצור מונח. הצעה אחרת: "סטעון" או "שטעון". המלה "סטעון" מצלצלת יותר יפה מאשר "שטעון".

הא' שירמן: מדוע לא נאמר: "העברת מטען"?
 הא' לייבל: סָטְעוֹן אינו נראה לי בשל המבטא המרושל של העי"ן. אנשים יאמרו פִּטְטוֹן בהבלעת העי"ן. מדוע אי אפשר לוטר: מַעְבִּיר, מַעְבֵּר?

הא' טור־סיני: המושג המרכזי כאן הוא עניין המעינה או הפריקה. אין כאן העברה בלבד. אילו היה זה רק עניין העברה, היה אפשר להשמש ב"העביר". מַעְבֵּר — ימצאו כאן עניין של תבערה.

הא' בן־חיים: קשה למצוא מלה אחת במקום הלועזית. השתמשנו בשפעל במקום שהוא יוכל לבוא בתפקיד דומה להפעיל, כשהפעיל תפוס. מדובר כאן על סחורה, שנשלחה למקום מסוים, ובדרך צריך לפרוק אותה מאנייה ולהעבירה לאנייה אחרת. השאלה אם אפשר לוטר: חזר וטען (באנייה שנייה). במקרה זה יהיה "סטען" מתאים, ובמקרה אחר לא.

הא' טורסיני: יש פעלים שבהם אפשר למצוא בנקל צורה נוספת, ויש פעלים שאי אפשר. ניקח את הפועל "טען", בו נשתמש בדרך כלל במשמעות המכוונת בהפעיל בלבר, ועל כן צורת ההפעיל צריכה להיות שמורה בכל השימושים האחרים. הא' עגנון: אפשר לומר "משנים ממקום למקום".

הא' טורסיני: כאן דרוש פועל המביע טעינה. אחרי "שינה" או "החליף" צריך להוסיף, למשל: אנייה באנייה. הפועל "טען" איננו משמש כל כך הרבה כמו הפעלים "נסע" ו"עבר", ובהפעיל מיוחד הוא לעניין של הטענה, load. ואם נשתמש בפועל "סטען" – יהיה זה רק ענין של תוספת טעינה. האם אתם יכולים להשתמש לפי שעה במונח של פריקה וטעינה?

הא' שלי: אין זה רחוק.

הא' טורסיני: הייתי מבקש שהות במונח זה.

הא' ייבין: לא נוכל למצוא תחליפים לפריפיקסים ולסופיקסים בעברית. אני סבור, שטוב להשתמש בשפעל.

הא' כהן: אנו רגילים להשתמש בדרך כלל בשפעל.

הא' בן־חיים: אם ליחד מלה, אולי כדאי ליחד את בניין פיעל.

הא' שלי: הפיעל תפוס כבר. טיעון – זו השמעת טענות בבית־המשפט.

הא' טורסיני: הבררה היא בין "סטען" לבין "שטען". מי בעד צורת "שטען"?

בהצבעה בשאלה זו הצביעו בעד "שטען" – 5, נגדה – 1.

הוחלט: to transship – שֵׁטָעֵן.

הא' טורסיני: בחלק השני של הרשימה נתעוררו שאלות בפרטים אחרים. מי בעד הצורות: יצוא, יבוא (exportation, importation)?

בהצבעה בשאלה זו הצביעו בעד הצורות יצוא, יבוא 5 חברים.

הוחלט: exportation – יצוא

importation – יבוא.

הא' טורסיני: המונח מֶסֶס למשמעות של to clear, dédouaner, verzollen אינו נראה לי. למה לא נאמר פְּדָה, ובשעת הצורך נוסיף מֶסֶס?

הא' שלי: בפני הוועדה הבאתי את המלה מֶרֶק – במובן של "שילם". מֶסֶס –

אי־אפשר לדעת, אם זה "הטיל מכס" או "פדה ממכס". אני מציע: מֶרֶק.

הא' ייבין: מֶרֶק פירושו "גמר".

הא' טורסיני: מֶרֶק עיקר פירושו ניקוי.

הא' ייבין: במקורות כתוב: "המתחיל במצוה אומרים לו מֶרֶק" במובן של גמר.

הא' איתן: כל חברי ועד המינוח התנגדו לפועל מֶרֶק לעניין מכס. הוועדה מצאה, שבמקום אחד במדרש נמצא הפועל "מכס" במובן של תשלום מכס. במדרש תהלים, קיח, יח, מהד' באבער עמ' 486: "אם אינך מוכס כל סחורתך אינך יוצא [נ"א מוצא] בידך כלום".

הא' טורסיני: הפועל הזה קשה.

הא' כהן: הושב אני שזה ברור מאוד, כשאומרים "פדה את הסחורה".

הא' בן־חיים: בוועד המינוח הסכימו ל"פדה", אך "פדה" זה רחב מדי. פודים גם סחורה גם מלווה, ולכן יש צורך לומר "פדה מן המכס".